

MEZOPOTAMYA VE ANADOLU MEDENİYETLERİNİN ORTAK KÜLTÜREL MİRASA KATKILARI

Mezopotamya Neresi ve Neden Önemlidir?

- Mezopotamya, **Fırat ve Dicle nehirleri arasında kalan bölgeye** verilen isimdir. Bu bölge, **verimli topraklara ve uygun iklim koşullarına** sahip olduğu için tarih boyunca insanların yerleşip tarım yapabildiği önemli bir alan olmuştur.
- Bu nedenle Mezopotamya'ya “**Münbit Hilal**” (**verimli topraklar**) denilmiştir.
- Mezopotamya, tarih boyunca birçok önemli medeniyete ev sahipliği yapmıştır.
- Bunların başlıcaları **Sümerler, Babilliler ve Asurlulardır**.
- Bu medeniyetler bilim, sanat, hukuk, ticaret ve yazı gibi alanlarda insanlık tarihine çok önemli katkılar sağlamıştır.

Sümerler ve Kültürel Mirasımıza Katkıları

- Sümerler, **bilinen en eski Mezopotamya medeniyetidir**. MÖ 4000–2350 yılları arasında yaşamışlardır.
- **Ur, Uruk ve Lagaş** gibi şehirlerde **şehir devletleri (site)** hâlinde yaşamışlardır.
- Bu şehirlerin etrafı **surlarla çevrilmiş** ve her birini bir kral yönetmiştir.

Yazının İcadı

Sümerler, tarım ürünlerini kaydetmek için **çivi yazısını** icat etmişlerdir (MÖ 3200).

- Yazının icadıyla **tarihî çağlar başlamıştır**.
- Çivi yazılı **kil tabletler**, tarihteki **ilk kitap örnekleri** kabul edilir.

Hukuk

Sümer Kralı **Urukagina**, tarihte bilinen **ilk yazılı kanunları** hazırlatmıştır. Bu kanunlar sayesinde toplumda adalet sağlanmaya çalışılmıştır.

Bilim ve Matematik

- **60'lık sayı sistemi** bulunmuştur.
- Saat, dakika ve saniye kavramlarının temeli atılmıştır.
- Bir çemberin **360 derece olduğu** hesaplanmıştır.

Zigguratlar

Sümer şehirlerinde **ziggurat** adı verilen çok katlı yapılar bulunur.

- Üst katlar: **Gözlemevi (astronomi)**
- Orta katlar: **Okul ve yönetim**
- Alt katlar: **Tahıl ambarı**

Zigguratlar aynı zamanda **kütüphane ve arşiv** olarak da kullanılmıştır.

Tekerlek

Sümerler, **tekerleği** önce çömlek yapımında, sonra **taşıma ve savaş arabalarında** kullanmışlardır.

Babilliler ve Kültürel Mirasımıza Katkıları

Babilliler, Mezopotamya'da **tek merkezden yönetilen** bir devlet kurmuşlardır. Başkentleri **Babil**'dir.

Mimari

- **Babil Asma Bahçeleri** (Dünyanın Yedi Harikası)
- **İştar Kapısı**
- **Marduk Zigguratu**

Bu eserler günümüzde **UNESCO Dünya Mirası Listesi**'nde yer almaktadır.

Hukuk

Babil Kralı **Hammurabi**, **Hammurabi Kanunları**'nı hazırlatmıştır.

- Bu kanunlar “**kısasa kısas**” anlayışına dayanır.
- Toplumsal düzenin sağlanmasına katkı sağlamıştır.

Asurlular ve Kültürel Mirasımıza Katkıları

Asurluların başkenti **Ninova**'dır. Ticarete çok gelişmişlerdir.

◆ Ticaret ve Yazı

- Anadolu'da **ticaret kolonileri** kurmuşlardır.
- En önemli ticaret merkezi **Kültepe (Kayseri)**'dir.
- Burada bulunan **20 binden fazla çivi yazılı tablet**, Anadolu'daki ilk yazılı belgelerdir.

◆ Kütüphane

Asur Kralı **Asurbanipal**, dünyanın en eski kütüphanelerinden biri olan **Asurbanipal Kütüphanesi**'ni kurmuştur.

◆ Haberleşme ve Su Yapıları

- Posta teşkilatı** kurulmuştur.
- Barajlar** yapılarak su ihtiyacı karşılanmıştır.

Anadolu Medeniyetleri ve Kültürel Miras

Anadolu, tarih boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmıştır. Bunların başlıcaları **Hititler**, **Lidyalılar** ve **İyonyalılardır**.

Hititler

Hititlerin başkenti **Hattuşa (Boğazköy/Çorum)**'dur.

◆ Tarih ve Yönetim

- Krallar, yaşanan olayları "**anal**" adı verilen yıllıklara yazdırmıştır.
→ Bu durum **tarafsız tarihçiliğin başlangıcı** sayılır.
- Pankuş Meclisi** adlı danışma meclisi kurulmuştur.
- Kraliçelere **Tavananna** denilmiştir.

◆ Hukuk ve Diplomasi

- Kadeş Antlaşması**, tarihteki ilk yazılı uluslararası barış antlaşmasıdır.
- Antlaşmanın bir nüshası **BM binasında** sergilenmektedir.

Lidyalılar

Lidyalıların başkenti **Sardes**'tir.

◆ Ticaret

- Kral Yolu**'nu kullanmışlardır.
- Tüccarların mallarını koruyarak **sigortacılığın temellerini** atmışlardır.

◆ Para

- Parayı icat eden medeniyettir.**
→ Ticaret hızlanmış, ekonomi gelişmiştir.

İyonyalılar

İyonyalılar, **şehir devletleri** hâlinde yaşamışlardır.

◆ Bilim ve Sanat

- Hipokrat** (tıp)
- Heredot** (tarih)
- Pisagor** (matematik)

◆ Mimari

- Efes Antik Kenti**
- Artemis Tapınağı**

İyonyalılar, bilimin özgür ortamda gelişmesini sağlayarak **bilimsel düşüncenin yayılmasına** katkı sağlamıştır.

Mezopotamya ve Anadolu medeniyetleri;

- Yazı
- Hukuk
- Bilim
- Mimari
- Ticaret

gibi alanlarda yaptıkları çalışmalarla **bugünkü uygarlığın temelini atmışlardır**. Bu eserler ve bilgiler, tüm insanlığa ait olduğu için **ortak kültürel miras** olarak kabul edilir.